

Tor

Az óceánból nem sokat láttam, Moby Dicket még a kanyarban sem. Bejártuk a Karib-szigeteket, és amíg el nem értük Európa partjait, a visszatérési és kiinduló bázis Miami volt. A hajó leginkább este haladt nagy sebességgel. Később bejártuk Thaiföldet, Japánt, Szingapúrt, Hongkongot, Afrika biztonságosabb, kalóztalanított részeit, ám a legtöbb helyen nem nagyon jutottam túl a kikötőn, ahol mindössze egy-két órát flangálhattam. Párszor megfürödtem az óceánban, gyorsan egy-két szelfi a mobilommal, legyen rá bizonyítékom, hogy a karibi partokon jártam, és máris indulhattam vissza a hajóra. Melós kozmoszom: segédpincér, pincér, étteremfőnök, és természetesen a vagyonuk alapján rangsorolható istenek, az utasok. Az utóbbiaknak alaposan ki kellett fényezni az ülepét, máskülönben a telefonjával azonnal prűntyög a Twitteren, a Facebookon és más virtuális panaszfalakon, hogy milyen szörnyen bántak vele, és akkor oda a hajó jó hírneve, amitől a következő turnuson már felére csökkenhet az utasok, azzal együtt pedig a dolgozók száma is.

Néhányszor persze okkal panaszkodtak a vendégek, főleg, amikor az egyik francia pincérlány mérgeiben leköpte egy tata kopasz fejét, mert megjegyzést tett a mosatlan hajára. Ám amikor pár vendég a sótlan hús, a főtlen rizs, a túl édes tortaszeletek vagy pusztán türelmetlenség miatt pattogott, miközben a többség mind a tíz ujját megnyalta, akkor kinyílt a bicska a zsebemben. Mégis öt csillagos mosollyal kellett biztosítani a vendéget, hogy a szakács vagy a pincér bizony figyelmeztetést kap. Egyedül a koktélkészítő bárpultos robotokkal nem volt gondjuk, úgy állták körül őket, némán csodálva a gépek automatikus mozgássorát, mintha oltári ereklyék lennének. Viszont nem minden gazdag vendég volt ekkora pöcsfej, segítőkész, megértő alak is akadt szép számmal közöttük. Egyik-másikkal szóba is elegyedtem, természetesen csak annyira, amennyire azt az előírt protokoll engedélyezte. Olyan is előfordult, aki jobb munkát ajánlott, vagy magát hibáztatta, amikor leejtettem egy tányért, amire az egyik kongói segédpincér, Bisimwa az előléptetés reményében azonnal beköpött a hozzánk tartozó főpincérnek. A kongói kollégának szerencséje volt, lapátméretű tenyeréből soha semmi nem csusszant féltre. Nem is szívózott velem, fingom sincs, mi ütött belé, amikor beárult. Nekem nem a tenyeremmel, hanem a kapcsolati tőkében volt szerencsém: Pocok elsimította a dolgokat. Később azt is megtudtam, hogy a mindig derűs Bisimwa kedvét szegte, hogy az otthon maradt barátja megcsalta egy európai turistával. Bisimwa egyre elviselhetetlenebbé vált, a bolíviai kabintársát is kikészítette, a feketék magasabbrendűségéről kezdett el papolni. Amikor a viselkedése és a jövődölései eljutottak a vezetőség fülébe, az első kikötőben magunk mögött hagytuk.

A fő munkahelyem a vörös márványoszlopos, kristálycsilláros, több száz lámpás, két részre bontott, hatalmas teremben volt, amit én Gyomornak hívtam. Első napon megrészegítettek a különféle fűszerezésű kajaillatok, főleg a nyolcfogásos ebédek kiszolgálásakor. Néhány szagtól simán be lehetett kábulni, az ízlelőbimbóim izgatottan bizseregtek, ám meg kellett elégednem a személyzetnek fenntartott szerényebb

kínálattal. A hatalmas, lengőajtós bejárattal szemben ott pompázott Botticelli Vénusz-festményének élethű mása. Akkor tudtam közelebből megcsodálni, amikor a kagylóból kikelt, vörös hajú, pucér szépséget egy vendég kisfiú véletlenül kiegészítette a gyomrából katapultált egzotikus tengeri herkentyűk félig megemésztett maradékával. Nekem kellett lesikálnom a búzló és csúf kajafoltokat Vénusz hófehér combjáról. Semmi gond, csitítottam a kisfiút, a kép csupán másolat. A szülei felhorkantak, kit érdekel a kép, hozzak inkább buborékos ásványvizet a gyerekeknek.

Reggelente Vivaldi *Négy évszakjára* hordtuk ki a früstüköt. Bármennyire is kedveltem korábban az olasz mester darabját, rövid idő után legszívesebben motorfűrészsel vágtam volna ketté a hangfalakat. Ebédre best of Mozart, silányan. A vacsorai klasszikusok pedig orra-szájba *Für Elise* és társai, ráadásul Richard Clayderman cukros előadásában, néha már kalapácsütéseknek hallottam a klimpírozást. Ez hetente változott ugyan, főleg a tematikus napokon, ám idővel mindig visszajutottunk a *Négy évszakhoz*, amit átkereszteltem *Négy agyfasznak*. A végén úgy éreztem magam, mint Fassbinder *Lili Marleen* című filmjében a bárénekesnő Willie, akit a nácik azzal kínoztak, hogy egy szobába zárva megállás nélkül lejátszották neki a saját slágerét. Túlzok persze, ám kínomban valóban megutáltam a zenét. Védekezésül magamban néha más számokat dúdorásztam. Többször eszembe jutott a The Smiths zenekar egyik dala: „I was looking for a job, and then I found a job / and heaven knows I'm miserable now // In my life why do I smile / at people who I'd much rather kick in the eye”. A hajón alig volt hely, ahol nem szólt semmi, mintha kötelező lenne a szórakozás. Pihenés közben a mobiltelefonomat sem vettem elő. A legokosabb a kikapcsolt telefon, mondogattam Pocoknak. Persze állandóan bekapcsolva kellett hagyni, a főnökség bármikor csöröghetett. Kerültem a kikötői kávéházakat, mindenütt csöpögött valami nyúlós pop, vagy döngölt az agyatlan rock, a kókadt középszer ízlését kielégítő zenei moszlék. Egy idő után azonban megszoktam a zenei menüt a hajón, háttérzajnak hallottam, vagy csak „megsüketültem” ideiglenesen.

Egy vacsora során az egyik nagydarab amerikai öreglány anyni repetát gyúrt le magába, hogy a végén leesett a székről. A grillezett, nyálkás polipfalatok félig megrágottan lógtak ki a vastag rúzzsal megkent szájából. A túlsúlya miatt magas vérnyomással küszködött. Hájás nyaka jobb oldalán egy tetoválás díszelgett, vérvörös fekete kereszt, eléggé megfakult, fiatalabb korában valami szekta tagja lehetett. „Life's a bitch!”, kiáltotta csuklás közepette, ugyanis az utolsó vacsorája előtt ezekkel a szavakkal hívatta magához a pincérünket, Aksát, a csontsovány indiai nőt. Az öreglány alig fért el a bádogkoporsóban, hullája napokig velünk utazott, míg ki nem kötöttünk újra Miami-ban.

A Botticelliben hétszázötven-nyolcszáz fő gyűlt össze „libatöméshez”. Kétszáznegyven asztal a teremben, a rendet a számozás és az étteremmenedzser biztosította. A munkaidő minden nap reggel hatkor kezdődött és éjfélkor, hajnali egykor ért véget, közte egy-két órás ebédszünet. Az étteremben halk zene csöpög, közben kanál, villa és kés csörren a tányéron, kuncogások, böffentések, diszkrét nyögések az újabb fogás előtt, a konyhában pedig hatalmas edények, tűz, ormótlan gőz, füst, szagorgia, kiáltozás, különböző nyelveken káromkodás, csapkodás, zörgés. A poklot szigorú fekete lengőajtó választotta el a mennyországtól. A vendégnek tilos volt belépnie a konyhába, az utazó isteneknek kizárólag dózsölés lehetett az osztályré-

szük. Reggelihez, ebédhez, vacsorához más-más ruhát kellett fölvenni, amit tetéztek a tematikus lakomák [ilyenkor a témától függően cowboy, indián, görög, olasz, francia vagy indiai kosztümökben, olykor pedig úrhajós ruhákban szolgáltunk fel, megfelelő zenei aláfestéssel]. Minden pincérhez harminc vendég utas tartozott, őket tömtük éjjel-nappal. A rendeléseket a pincérek vették föl, majd nekünk, segédpincéreknél továbbították. Kezembem tizenkét-tizenöt tányérral szambáztam az asztalok, utasok és kollégák között. Száguldani kellett, mert ha késel, akkor figyelmeztetést kapsz, és ha összegyűlik pár, akkor, mint a fociban, sárga lapot osztanak a személyzeti irodán, három sárga lap után pedig csomagolhatsz. Arról nem beszélve, hogy minden vendég az utolsó napján kitöltött egy Comment Cardot, vagyis véleménykártyát, amelyen – akár a saját nevük föltüntetése nélkül is – egytől tízig pontozhatták a hajó szolgáltatásait. Aki rossz értékelést kapott, máris gondolkodhatott a visszaúton.

A pontosság volt a szent cél, az eszközök pedig határtalanok. A tányérok, a poharak fogyóeszköznek számítottak. Amikor a segédpincér kezéből lepottyantak, a fehér járólapon pedig ripityára törtek, amit a vendégek nagy tapssal és „BINGOOO!!!” rikkantásokkal üdvözöltek, nehogy az eset véletlenül is elkerülje az étteremfőnök becses figyelmét. Én is jártam párszor így. Amikor befutottam az újabb tányérért, egy szudáni mosogatófiú széles vigyorral dörzsölte az ujjait, én pedig tudtam, újabb öt dollárral lettem rövidebb, ha nem akarok figyelmeztetést kapni a késésémemért.

Olyan, hogy szakszervezet vagy más, munkásjogokat védő tömörülés a hajón még a fantáziában sem fordult elő. Semmiféle szolidaritás, bajtársiasság, ugyanazért versengtünk, mint a főnökeink és a multinacionális hajóstársaság láthatatlan gazdái. Teljesen mindegy volt, hogy kinek mije van a lába között, milyen bőrszínbe bújít a születésekor, melyik ország segglyukából cuppant elő: a pénz diktált. A helyzeti előnyöket senki sem hagyta ki. A magyarok ugyanúgy kihasználták, mint a pakisztániak. Én, én és én, nekem is ez lett a vezérelvem néhány korai naív ballépésem után, amikor segíteni próbáltam a szomszéd segédpincéren, ami miatt késtem és figyelmeztetést kaptam. Pocok persze kivétel volt, sokszor épp ő mentett ki engem a pácból.

Az elején egy bolíviai srác volt az étteremmenedzserünk, nem értettem, hogy kerülhetett ebbe a pozícióba, hiszen vadul törte az angolt. Ám nem sokáig törhette, mert narkózott, amikor pedig Kolumbiánál jártunk, telepakolt az olcsó szajréból, nem számított arra, hogy a határzónában az amerikai határrendőrség drogkereső kutyákkal szűrja ki a delikvenszeket. Pocok óvatos volt, csak némi füvet vásárolt, hogy elég legyen egy-két hónapra, amikor majd beszerzi a következő adagot. A cuccot a mosodában rejtette el, és szerencsére a zsernyákok ritkán vitték oda a kutyákat, többnyire a kabinokat, a lakosztályokat és a közösségi tereket vizsgálták át.

Pihenőnap nuku, ünnepekkor sem. Szenteste karácsonyfára emlékeztető ruhában szolgáltam föl, szilveszterkor szaloncukrok lógtak rólam, éjjelkor Pocokkal együtt koccintottunk egy román szakáccsal, Cosminnal a konyha hátsó részlegében. Isten, áldd meg a magyart és a románt: „God bless hungarians and romanians, fire in the sky!”, rikácsoltuk a *Smoke on the Water* melós változatát, ami lehet, hogy izgalmasabb hangzott az eredetinel, tekintettel arra, hogy a rockzene egyik leggagyibb riffű számáról van szó. A prozódia nem egészen stimmelt, ám nyújtsa fel a kezét, aki tökéletes. Ahogy kiittuk a pezsgő utolsó cseppjeit, vissza a helyünkre a következő rendelés lebonyolításához.

Naponta négy-öt órát aludtam. Olykor annyira nyugtalan volt lefekvéskor a testem, hogy a karom, a lábam nem tudott leállni, maguktól rángatóztak. Az első hónap után tíz kilót fogytam, mégsem szálltam ki a játékból. A pincér naponta minimum három dollár borraivalót kapott utasonként, és harminc fő után ez napi kilencven-száz dollár, havonta pedig minimum kétezerhétszáz. A pincér ezen osztozkodott a segédjével. Viszont nem fele-fele arányban, a mértéket mindig a közvetlen felettesed szabta meg. A segédpincér megváltása: az előléptetés.

Ezért is örültem, amikor Pocok lett az étteremfőnököm. Őt is meglepte a hír, ugyanis segédpincérből ugrott föl két lépcsőnyit, ami szökőévben egyszer, legfeljebb kétszer történhetett meg. A vezetőség észrevette az ügyességét, és honorálni akarta: duplaannyit keresett, mint én. Ám ez korántsem jelenti azt, hogy őt senki sem ellenőrizte. A zabáltatás ura sem bakizhatott.

„Haladjál!”, förmedt rám színpadiasan, amikor belassultam.

Molnár T. Eszter

Hidegkút

Miért lesz valakiből fül-orr-gégész, ezt kérdezte tőle egy lány még rezidenskorában, a Kultiplexben. Mézszöke volt, gyönyörű, és igen meggyőzően rágcsálta a szívószál végét, de egy ilyen kérdésre vagy kiselőadással, vagy vállrándítással felel az ember, és Simon zavarában az előbbi választotta. A lány mondat közben hagyta ott, a félig teli műanyagpoharát is a pulton felejtette, úgy menekült, és azóta Simon, ha csajozni akart, sebésznek mondta magát. Pedig mikor valaki meghallgatta, órákig tudott beszélni a munkájáról. A belsőfül felépítése már a gimnáziumban megbabonázta, nyugtalanítóan bonyolultnak tűnt, szinte kibogozhatatlannak, mint az idődilatació vagy a lányok hangulatváltozásai, épp ezért nem hagyta nyugodni, órákig bújta az apja orvosi atlaszát, és nem csak a női szaporítószerveket nézte meg, mint máskor, hanem a csigát, a kengyelt, az üllőt és a kalapácsot is. Amikor hét évvel később bejelentette, hogy nem akar nőgyógyász lenni, inkább a fül-orr-gégére menne rezidensnek, István dührohámot kapott, még a whiskyspoharát is a kandallóba hajította, ezt valószínűleg egy amerikai filmből leshette el, tulajdonképpen örülnie kellett volna, hogy alkalmazhatja, igazán jól állt neki. Ki viszi tovább a praxist, nem ezért taníttattalak, valami ilyesmi volt a vezérmotívum, de erre Simon már nem figyelt oda, vette a kabátját, és elvitte sétálni Szőrent, az asztmás dán dogot. A taníttatás amúgy is teátrális túlzás volt, Simon diákhitelből élt, és hétvégén csaposként dolgozott.

A nyálkákért és váladékokért nem rajongott, az onkológia viszont érdekelte, és az összes rezidens közül neki volt a legjobb keze a gégetükrözéshez. A fő szerelem azonban mindvégig a fül maradt. Aztán egy délelőtt behívatta az osztályvezető. Szürreális beszélgetés volt, ülj csak le, hogy érzed magad a csapatban, kérsz-e kávé, Simon ekkor már gyanakodott, hogy az apja lehet a dolog mögött, biztos elejtett egy megjegyzést, ami miatt őt a végigdolgozott másfél év dacára mégiscsak átírányítják a nőgyógyászatra, de tévedett, mert az öreg prof csak nem tért a tárgyra, sőt